

Enn Ernits 80

Enn Ernits on mitme eriala ühendaja: eesti loomaarstiteadlane, keeleteadlane ja esperantist, aga ka rahvaluule ja kaljutaide oluline uurija, veterinaariadoktor (1996). Ta on tegev Emakeele Seltsis, Akadeemilises Rahvaluule ja Eesti Akadeemilises Usundi-uurimise Seltsis, Eesti Kaljutaide ühingus jm. Tegemist on inimesega, kes valdab mitme distsipliini empiirikat, on sellest loonud süsteemseid ülevaateid, küllalt erinevad valdkonnad on ärritanud uurimisküsimusi ja leidnud vastuseid; ta on edendanud rahvusvahelist tuntust oma valdkondades.

Enn Ernits on sündinud 5. mail 1945 Vara vallas talupidaja peres. Ta lõpetas 1963. aastal Alatskivi Keskkooli ja 1968. aastal Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaaria teaduskonna veterinaararsti kutsega.

Ernits on töötanud Maaülikoolis õppejõu, vanemteaduri, dotsendi ja professorina. Märkimist väärivad Eesti ja Soome veterinaararstide õpetamine ja abi veterinaaria erinevate suundade väljaarendamisele. Ta on tegutsenud oma eriala ajaloo uurimise ja terminoloogia loomisega, koostanud õpikuid. Tema sulest pärineb tavaõpikute kõrvalt nt “Lingua Latina in anatomia: Ladinakeelsed anatoomiaterminid: Hääldus, struktuur ja sõnavara” (Tartu: Eesti Maaülikool, 2015).

Enn Ernits hoiab 2. detsembril 2024 käes soome-ugri kirjanduskohvikute raamatuesitlusel saadud uute tõlgete raamatut. Paremal kirjanduskohvikute üks eestvedajaid Sergey Troitskiy. Alar Madissoni foto.

Üks maamärk on olnud 1922. aastal rajatud Akadeemilise Loomarstiteadusliku Seltsi (ALS) ajaloo käsitlemine ja ALSi stipendiaatide kogutud andmete analüüsimine. Paljud stipendiaadid lahkusid Eestist poliitiliste olude tõttu, kogutud ainekogud on hajali mitmes arhiivis ja erakätes, seda vajalikumad on ülevaatlikud käsitlused.

Välitööd vajjalaste juures algasid vabatahtlikuna koos Paul Ariste välitöörühmaga, kuigi hiljem jätkas Ernits ametitööst vabal ajal puhkuse ajal oma huvist lähtudes intervjuerimist, et koguda väikese läänemeresoome rahva rahvaluulet, jäädvustades esemelist kultuuri eripära ja sõnavara. Üldteemade kõrval küsitles ta andmeid hingelähedastel teemadel: etnoveterinaaria, etnoastronoomia (rahvalikest uskumustest astronoomideni; vaatles õpetatud ja rahvalike teadmise põimumist). Vadjamaa kõrval viisid kogumismatkad teda liivlaste, isurite ja teiste väikerahvaste juurde. Ühtlasi andsid kogutud andmed võimaluse uurida vernakulaarseid loomade ravimise ja haiguste määramise oskusi. Ent märkimist väärib ta orienteerumine antiikkultuuri, kesk- ja varauusaja veterinaarias ning sellega seotud võtetes.

Olla aktiivne esperantist, tähendas Nõukogude ajal tegutsemist tõlkijana ja võimalust suhelda ühe populaarsema kunstkeele vahendusel maailma teiste piirkondade inimestega. Ernits arendas esperanto liikumist ka pärast omariikluse taastamist.

Rahvaluule alal on tal teeneid saami ja läänemeresoome mütoloogia ja rahvaluule uurimisel. Omaette valdkond on kaljujoonised. Enn Ernits on Eesti Muinaste Seltsi (asutatud 1988) asutajaliige ja aktiivne välitöödel osaleja. Nende selts lõi täpse kopeerimise ja kaardistamise meetodika. Tänapäevaks on avaldatud kolm osa kaljujooniste katalooge), algusest peale on kaljutaide seltsi kuulunud ka Soome uurijad ning välitööd ja seminarid jätkuvad tänaseni. Seltsi liikmed on kopeerinud Äärisjärve ja Valge mere äärsid leiukohtasid jm, välitööd on neid viinud kontaktideni Skandinaavia, Uuralite jm piirkondade kaljutaidega. Meeskonnad on mitme eriala esindajaid, tänaseid tunnustatud kunstnikke, reaalteadlasi, arheolooge jpt erialade esindajaid. Eesti Vabariigi president tunnustas teda ja Väino Poikalaist 1999. aastal tegevuse eest Valgetähe V klassi teenetemärgiga. Mainigem, et kaljujoonised on olnud tunnustemaatika tuntud kunstnike (Kärt Summatavet, Kaljo Põllu) loomingus, inspireerinud logosid, raamatukujundusi jm. Arvatavasti oli ta esimene, kes jäädvustas kaljutaide vahetusse lähedusse raiutud grafitit, ta otsis väsimatult seoseid eesti lohukivide ja muistsete astronoomiliste vaatluskohtade vahel.

Keeleteadusliku tegevuse eest on Enn Ernits valitud Emakeele Seltsi auliikmeks, ta artiklid on ilmunud Emakeele Seltsi Toimetiste sarja 75. köites "Emakeelest tehiskeelten" (toimetanud Karl Pajusalu. Tallinn, 2017, 757 lk).

Mare Kõiva